

Dosarul nr. 2ra-1145/22
2-21120283-01-2ra-23082022

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Central (jud. T. Mereuță)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, D. Băbălău, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

02 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Valentin Borodescu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentin Borodescu
împotriva lui Valeriu Gînu, Olgăi Banaru, Tatiane Cernei, Nicolae Butucel, Mihail
Budaca și Valentinei Ungureanu cu privire la repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 11 august 2021, Valentin Borodescu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Valeriu Gînu, Olgăi Banaru, Tatiane Cernei, Nicolae Butucel, Mihail
Budaca și Valentinei Ungureanu, solicitând încasarea, în mod solidar, a sumei de
150000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în data de 25 februarie 2021,
Valeriu Gînu, Olga Banaru, Tatiana Cernei, Nicolae Butucel, Mihail Budaca și
Valentina Ungureanu au depus o declarație către primarul mun. Hîncești,
încălcându-i drepturile legale, ponegrindu-l, jignindu-l și rușinându-i toată familia,
însă familia sa nu a cunoscut despre acest act.

Ulterior, doi funcționari din cadrul Primăriei Hîncești, unul fiind arhitect, altul
jurist, prezentându-se fără nume, s-au prezentat cu scopul de examinare, intenționau
să treacă pe terenul privat al familiei sale, însă nu le-a permis, având în vedere
comportamentul lor grosolan. Terenul îl deține în proprietate, dispunând de actele
necesare.

Reclamantul a menționat că, peste câteva săptămâni, a fost chemat la primărie,
în biroul arhitectului, unde a fost supus atacurilor mincinoase, precum că, nici într-
o arhivă nu există acest contract. Le-a prezentat exemplarul său și au cerut să facă o
copie a contractului, planând pericolul de a fi nimicit contractul, deoarece au spus
că altele nu sunt. Astfel, dacă aparatul de copiat nimicea întâmplător contractul, risca
să rămână fără terenul privat.

La data de 22 iunie 2021, în temeiul Legii privind accesul la informație nr. 982
din 11 mai 2000, a depus o cerere pe numele primarului mun. Hîncești, pentru a
primi răspuns despre cercetarea materialelor indicate în anexa nr.1, anexată la cerere,

care a primit-o la data de 21 iunie 2021. La 13 iulie 2021 a primit un răspuns care nu reflectă cercetările faptelor redade.

Reclamantul a susținut că, pentru familia sa, informațiile din declarația pârâților, sunt calomnioase, jignitoare, insultătoare, ponegritoare și rușinoase, în condițiile în care, membrii familiei sale au educație excelentă, instruire excelentă, studii superioare pedagogice, medicale, tehnice și fac parte din a treia generație intelectuală, fiind atacați de persoane cu educație puțină și comportament obștesc lipsit de inteligență.

Acuzațiile pârâților în adresa sa, sunt nejustificate și au un scop de calomnie.

Prin hotărârea din 03 noiembrie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central, s-a respins integral ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Valentin Borodescu împotriva lui Valeriu Gînu, Olgăi Banaru, Tatiane Cernei, Nicolae Butucel, Mihail Budaca și Valentinei Ungureanu cu privire la repararea prejudiciului moral; s-a încasat de la Valentin Borodescu în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 3% din suma acțiunii, ce constituie suma de 4500, 00 de lei.

Prin decizia din 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Valentin Borodescu și s-a menținut hotărârea din 03 noiembrie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central.

În consolidarea soluției, instanța de apel analizând circumstanțele cauzei, în raport cu probele anexate la dosar, a considerat că, soluția primei instanțe este una legală și întemeiată, urmând a fi menținută, ținând cont de următoarele circumstanțe relevante.

Redând prevederile art.10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 2, art.3, art.7 alin. (1) ale Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, instanța de apel a reținut că, noțiunea de judecată de valoare prezumă că, persoana nu poartă răspundere pentru părerea expusă în privința unor evenimente, circumstanțe, veridicitatea cărora este imposibil de demonstrat, urmând de a fi făcută o distincție clară între fapte și judecăți de valoare.

În acest context, instanța de apel a constatat că, faptele expuse de către reclamantul/apelant, nu au fost demonstrate ca fiind adevărate, or, în acest sens nu au fost anexate probe, care ar confirma declarațiile acestuia, corespunzător veridicitatea lor a rămas în lumina dubiilor și presupunerilor, fiind imposibil de a dovedi veridicitatea judecăților de valoare, or, adevărul afirmațiilor ce constituie judecăți de valoare nu poate fi dovedit.

Reieșind din prevederile art.24 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, reclamantul trebuie să dovedească că, pârâții au răspândit informația, la fel și faptul că informația îl vizează pe reclamant și este defăimătoare, că informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; cât și existența și cuantumul prejudiciului cauzat, iar pe seama pârâților, se pune sarcina de a dovedi că, informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant; informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; informația răspândită este de interes public.

Subsecvent, instanța de apel a relevat că, apelantul/reclamant nu a prezentat probe care ar demonstra că, relatările folosite în cererea din 25 februarie 2021,

înaintată Primăriei mun. Hâncești de către pârâții Valeriu Gînu, Olga Banaru, Tatiana Cernei, Nicolae Butucel, Mihail Budaca și Valentina Ungureanu poartă un caracter defăimător.

Referitor la repararea prejudiciului moral, instanța de apel a menționat că, prejudiciul moral constituie consecințe negative cu caracter nepatrimonial ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective.

Prejudiciul moral este o totalitate de suferințe fizice și psihice, pe care le suportă persoana în urma acțiunilor ilicite săvârșite de autorul prejudiciului.

În acest context, instanța de apel a reținut că, cerința de reparare a prejudiciului moral urmează a fi respinsă, or, prejudiciul moral se compensează numai atunci când a fost cauzat prin fapte ce lezează drepturile personale nepatrimoniale ale persoanei vătămate, însă în acest sens instanța nu a stabilit că, apelantul/reclamant ar fi adus atingere drepturilor nepatrimoniale ale reclamantului/apelant.

Din considerentele expuse, instanța de apel a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii înaintate, pretenția privind repararea prejudiciului moral în sumă de 150000 de lei pentru răspândirea unor informații false, fiind neîntemeiată.

Cât privește cheltuielile de judecată, instanța de apel a notat că, în acord cu norma juridică prevăzută la art.82, art.98 alin.(1) Cod de procedură civilă și ținând cont că, pretențiile reclamantului au fost respinse, deși, ultimul este scutit prin efectul legii de la plata taxei de stat la adresarea în judecată, instanța de apel a considerat justă concluzia instanței de fond, potrivit căreia, din contul acestuia urmează a fi încasată taxa de stat în cuantum de 3% din suma solicitată.

Având în vedere constatările expuse supra, instanța de apel a apreciat critic argumentele formulate în cererea de apel înaintată de Valentin Borodescu, acestea fiind lipsite de suport juridic, iar instanța de fond, reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, hotărârea emisă fiind legală și întemeiată, în corespundere cu art. 130 Cod de procedură civilă.

La 01 august 2022, prin intermediul poștei (f.d.108), Valentin Borodescu a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel a încălcat modul de desfășurare a ședinței de judecată, în context făcând referire la prevederile art.380 alin.(1), (2), (3) Cod de procedură civilă, care fac trimitere la art. 203 Cod de procedură civilă, precum și prevederile art.381 alin.(2), art. 383 alin. (1), (2), art. 384 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, care fac trimitere la prevederile art.233, art.234 Cod de procedură civilă, art. 386 alin.(1), art. 387 lit. a), art. 388 alin.(1) lit.g), (2) Cod de procedură civilă. Completul de judecată nu a citit conținutul apelului, însă a ajuns concluzia că, prima instanță a examinat și a cercetat probele multiaspectual obiectiv și legal.

Recurentul a afirmat că, la dosar nu au fost prezentate probe pertinente de către intimați, adică toate cele redacte în denunțul adresat primăriei la 25 februarie 2021, nu sunt probate.

Instanța nu a luat în considerare toate încălcările prevederilor Codului de Procedură Civilă și Cod Civil, descrise în apel, având în vedere încălcările comise de prima instanță la examinarea litigiului.

Instanțele de judecată au ignorat să examineze aceste informații necorespunzătoare realității, însă au arătat calea factologică de examinare și apreciere a adevărului prin lipsa proceselor-verbale, care urmau să fie depuse pentru probarea informațiilor.

Prima instanță nu a îndeplinit cerințele art. 224, art.225 alin.(1), (2), (3), art.241 alin. (5) Cod de procedură civilă, precum și a ignorat prevederile art.2021 alin.(1), (2), art. 2022, art. 2023 .(1), (2) Cod civil, de altfel, instanța de apel a ignorat aceste reglementări legale, precum și prevederile Constituției Republicii Moldova, care garantează că libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea și demnitatea sau dreptul altei persoane de viziunea proprie (principiul de bază), prin informațiile la un fapt, opinie sau o idee scrisă

Libertatea exprimării nu poate prejudicia demnitatea și onoarea. Totodată, instanțele trebuie să țină cont de faptul că în sensul art. 10 CEDO și prevederile Constituției Republicii Moldova, exercitarea acestor libertăți este supusă unor condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru siguranța publică, aprecierea ordinii protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altor persoane. Sunt interzise și pedepsite prin lege manifeste ce atentează la regimul constituțional. Restricția trebuie să urmărească unul sau mai multe scopuri prevăzute de art. 10 alin. (2) CEDO și art.32 alin.(2) al Constituției Republicii Moldova.

Copia recursului declarat, prin scrisoarea datată cu 23 august 2022 (f.d.120) a fost expediată în adresa intimațiilor și a fost recepționată de către intimații Valeriu Gînu, Mihail Budaca, Tatiana Cernei, Nicolae Butucel, Olga Banaru la data de 29 august 2022, conform avizelor de recepție (f.d.122-126). Din adresa intimatei Valentina Ungureanu a fost restituită corespondența cu mențiunea „plecat” (f.d.127-128).

Prin referința depusă la 19 septembrie 2022, semnată de către intimații Valeriu Gînu, Olga Banaru și Tatiana Cernei, ultimii și-au exprimat poziția în favoarea respingerii recursului declarat.

Alte referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 05 mai 2022, iar cererea de recurs a fost depusă la 01 august 2022, prin intermediul poștei (f.d.108).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale către participanții la proces la data de 13 iunie 2022. Copia plicului poștal anexat la cererea de recurs denotă expedierea copiei deciziei integrale către recurent la 20 iunie 2022 (f.d.107), pretinsă a fi recepționată de către ultimul la data de 22 iunie 2022. Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Valentin Borodescu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Valentin Borodescu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra

Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Valentin Borodescu.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Valentin Borodescu împotriva deciziei din 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat